

# redactioneel

Het derde nummer van **O** is een feit, eerder dan op grond van de verschijningsfrequentie tot nu toe verwacht kon worden. Met dit derde nummer tastbaar voor ons en een vierde (thema)nummer (over jongerenhuisvesting) in een vergevorderd stadium komen we misschien nog eens in de buurt van de oorspronkelijke, driemaandelijke opzet.

Het blad **O** ging uit van de vooronderstelling, dat veel materiaal dat wordt onderzocht, verzameld en bestudeerd in onderwijssituaties, interessant genoeg is om buiten de beperkte kring van deze specifieke onderwijssituatie bekend te worden. Een studie binnen een project of werkgroep strekt in het gunstigste geval zo'n vijftien mensen tot inzicht, terwijl een individuele scriptie in het ongunstigste geval nauwelijks verder komt dan het aandachtig doorbladeren door de onderwijsgever. In deze optiek zou het vullen van de kolommen van dit blad voor de redactie slechts een senicure zijn: enig correctie- en opmaakwerk ten behoeve van concrete bijdragen. Redactie dus in de letterlijke betekenis van het woord, 'gereedmaken voor den druk'.

In de praktijk (van vier nummers) blijkt nu, dat deze zienswijze te simplistisch is. Het is waarschijnlijk een illusie te verwachten dat er pasklare tijdschriftartikelen per post of anderszins de redactie bereiken.

Een artikel zou gezien kunnen worden als een eindresultaat, een uiteindelijke neerslag van onderzocht materiaal. Dit basismateriaal kent verschillende graden van perfectie, grofweg in twee situaties te onderscheiden:

- Het basismateriaal is een concreet eindresultaat van een onderzoeks- of onderwijsactiviteit, maar behoeft enige modificaties. Zo kan een scriptie of verslag gedeeltelijk of gewijzigd voor publicatie in aanmerking komen, zodat het artikel beter in de lijn of de lijnen van het blad past ofwel toegankelijker wordt voor een breder, minder gespecialiseerd publiek. Daarnaast kan het geheel nog eens kritisch doorgenomen worden en getoetst aan nieuwe inzichten. Dit alles dus naast het gebruikelijke redigeerwerk als bondigheid en systematiek van de tekst, stijl en taal, en kwaliteit van de illustraties.

- Het basismateriaal van een onderzoeks- of onderwijsactiviteit is nooit eerder verwerkt tot een concreet eindresultaat. Het bestaat slechts uit een verzameling feiten en citaten, grafieken en schema's, tekeningen en foto's of een eerste geschreven of vertaalde versie van een tekst. Soms bestaat het geheel nog slechts verbaal (een discussie) of fictief (een idee).

In beide geschetste situaties behoeft het geheel nog de nodige aandacht. Eventuele leveranciers van bijdragen kunnen rekenen op soms vrij intensieve begeleiding van de redactie, hetgeen met name in het tweede geval vaak noodzakelijk is.

Onze eigen ervaringen in het onderwijs leverden destijds genoeg aanleiding een tijdschrift te baseren op eerdergenoemde veronderstelling, en wij houden deze opvatting ook nog steeds staande. De eerste drie nummers van **O** hebben een indicatie gegeven van wat ons voor ogen staat bij het tijdschrift, en welke onderzoeksgebieden ('lijnen') onze specifieke aandacht hebben. We wijzen er nogmaals op dat **O** openstaat voor bijdragen uit alle opleidingen in Nederland die zich in ruimere zin met het vakgebied bouwkunde bezighouden. Uit het voorgaande zal ook duidelijk zijn, dat het begrip bijdrage ruim geïnterpreteerd kan worden, en geenszins een pasklaar artikel veronderstelt.

Naast enkele inleidende opmerkingen over het reilen en zeilen van het blad zal het redactioneel zich meer en meer gaan beperken tot commentaar op en het plaatsen binnen een context van de artikelen.

Een belangrijk deel van **O3** en komende nummers wordt ingenomen door werk, geproduceerd in de oefening 'analyse van gebouwen' onder leiding van Jan Molema (TH Delft). Naar aanleiding van een excursie naar Moskou en Leningrad worden hier een aantal gewoonlijk tot het 'constructivisme' gerekende gebouwen besproken. Naast origineel materiaal uit de jaren 20 en nieuwe foto's is het inzicht in de ontstaansgeschiedenis en feitelijke uitvoering van de gebouwen verwerkt tot tekeningen en een artikel. In een volgend nummer zal, waarschijnlijk in de vorm van een interview met Jan Molema, ingegaan worden op het belang van deze bouwkundige analyse als middel ter bestudering van architectuur.\*

In de typologie-lijn deze keer een vertaling van 'The Third Typology' van Anthony Vidler. Dit artikel nam een vrij belangrijke plaats in in het boek *Rational ARCHITECTURE Rationelle*, wat gezien kan worden als het manifest van de neo-rationalisten.

Het artikel van Roelf Steenhuis (een omgewerkte scriptie) is één resultaat van de 'Le Corbusier-studies' o.l.v. Max Risselada, verricht in het kader van de voorbereiding van de Le Corbusier-tentoonstelling, die in 1979/80 o.a. op de afdeling bouwkunde in Delft te zien is geweest. Het beschouwt de ontwikkeling van het domino-systeem, een constructie-type, via bewoningstypen (de Foville), een typologische benadering van industriële woningproductie (Pessac) tot Citrohan, een in eerste instantie ruimtelijk type, waarin uiteindelijk (Stuttgart) al deze thema's samenkomen.

De in de rubriek 'architectuur & techniek' opgenomen kritische beschouwing van het CD 20 bouwsysteem sluit goed aan bij voorgaand artikel; CD 20 wordt hierin o.a. vergeleken met 'domino'.

\*) Zie ook het artikel van Henk Döll, *Plananalyse, Bouwkunde Delft*, O1, pp. 5-7.